Tath Yikim

Hugo Claus

An extract pp 7-33

Original title Een zachte vernieling
Publisher De Bezige Bij, 2008

Translation Dutch into Turkish
Translator Erhan Gürer

© Hugo Claus/Erhan Gürer/De Bezige Bij/Flanders Literature – this text cannot be copied nor made public by means of (digital) print, copy, internet or in any other way without prior consent from the rights holders.

p 7-33

Sabah radyoda duydum, yedi buçuk haberinde, acele ve özensizce tıraş olurken, gecikmiştim çünkü, gece saat üçe kadar yirmi sigara ve yarım litre Marc de Bourgogne ile videoda ***The Barefoot Contessa***'yı izlediğimden iyi uyuyamamıştım. Banyoda üç lambadan ikisi patlamıştı ancak aynadaki şiş, damarlı ve kaypak yüzü yeterince görebiliyordum. Gorbaçov'la ilgili bir haber. Flaman Bölge Hükümetiyle ilgili bir haber. Sonra ne okuduğundan hiçbir şey anlamadığı apaçık bir haber sunucusu, Bernard Waehlens'in Blankenberge'de bir otel odasında öldüğünü söyledi. Wevelgem'in yoğun trafiğinin bir saatimi alacağını bilmeme rağmen sekiz haberlerini bekledim. Ölümüyle ilgili ayrıntılar öğrenemedim. 1927'de doğan Bernard Waehlens, özellikle ***Kör Komşu*** adlı derlemesiyle ve ***Onze Tuin***'in genel yayın yönetmeni sıfatıyla tanınıyordu. Şiiri, minör tonlu olsa da, sadeliğiyle dikkat çekiyordu.

Wevelgem'in yoğun trafiğinde bilmem kaçıncı kez bir zamanlar Paris'te, otuz yılı aşkın olmalı, ***The Barefoot Contessa***'yı ilk kez Bernard Waehlens'le birlikte izlediğimi hatırladım. Ve Nikki'yle. Ve Sabine'yle. İtalya'da bir mezarlıkta, felçli üst dudağı ve soluk renkli, apoletli yağmurluğuyla Humphrey Bogart; ışıldayan serviler, tahrip edilmiş pietàlar, kırık mermer kanatlı melekler, sırılsıklam, akan şemsiyeler. O zamanlar henüz turuncu sprey boyasıyla lekelenmemiş Montaigne veya Montalembert heykelinin bulunduğu bir yan sokaktaki Ciné-Vauban'nda izlemiştik.

Filmin hangi sahnesinin beni ağlattığını hatırlamıyorum, sonuna doğru olmalıydı (bu gece de kaçırdığım sonlarında, çoktan yarı komaya girmiş, Enternasyonal marşını söylüyordum), Sabine ve Nikki'nin göz yaşlarımı görmelerini istemediğim için sigara paketimi düşürmüş, sıcak karanlıkta yüzüm dizime dayalı bir şekilde öne eğilmiş, Sabine'nin ayak bileğine yakın tozlu, ıslak, kokan halıyı yoklamış, belli etmeden kolumla gözlerimi silmiştim; çok geçmeden salonun acımasız ışıkları yanıp boynuz çerçeveli gözlüklü, cılız bir film hastası Fransız, perdenin önüne geçip bir Mankiewicz izahatına girişince, bir alkış kopmuştu: "***dont le délire rejoint dans quelques plans celui de Heulderliene***". ***Délire*** sözcüğü uluorta bir söz değildi o yıllar.

Elseviers Weekblad Paris muhabiri Harry van Diest, bana ***Godot'u Beklerken***'in prömiyerine bedava bilet verdiğinde Bernard da gelmişti. Oyunun sonunda Harry, Beckett'i söyleyecek bir şeyi, tek bir tutarlı düşüncesi, duygusu, şiirselliği olmayan, her şeyi sürekli tekrarlayan biri bulmuştu; ***Elseviers Weekblad***'da o şarlatana tek bir söz bile ayırmak niyetinde değildi.

Kültür Merkezindeki ofisime girdiğimde sekreterim ve müstakbel halefim Rogiers, ziyaretçiler için ayrılan suni deri koltuğa oturmuş, kendine halkbilimci demeyi seven belediye başkanımızın dilinden düşürmediği 'Flaman Ardenler'inde Çiftlik Evi Mimarisi' sergisinin kataloğuna konulacak fotoğrafları incelemekle meşguldü. Rogiers'ten nefret ederim ve Kültür Merkezindeki işimden bu kadar bıkmış olmasam sinsi kulislerle onun adaylığını engellerdim ancak enerjimi buna harcamak istemiyorum. İki ayım kaldı, ondan sonra Rogiers varsın hükümranlığını istediği gibi kursun buraya. Erken emekliliğe ayrılıp onun burnunu

sürtüşünü izleyeceğim. Şimdiden iğrenç sergi, akşam partileri ve bale gösterileri davetiyelerini (soluk italik harfli uzun, tırtıllı Bristol kartları) çöp kutusuna fırlatmak içim can atıyorum.

Rogiers, montumu çıkarmama yardımcı oldu. Herve peynirli sandviç yemişti.

Bernard'la ilgili haberi o da öğrenmiş, yüzüne uygun bir yas ifadesi yerleştirmişti; bir fikri vardı.

"Herkesçe bilindiği gibi, sayın müdürüm, gençliğinizde Bernard Waehlens'le arkadaşlık yaptınız ve düşündüm ki, eğer izin verirseniz sayın müdürüm, fazla vakit kaybetmeden, size ayrılan süre içinde demek istedim, merkezimizde bir Waehlens gecesi düzenlemenin iyi bir fikir olacağını düşündüm; bağlantılarınız dikkate alındığında bunu sizden daha iyi kimse organize edemeyecektir. Hatta bununla bağlantılı bir sergi de düzenlenebilir, kısıtlı bir sergi tabii ki. Manüskriptler, fotoğraflar. Sizin mutlaka fikirleriniz vardır. Ayrıca gecenin konuşmacısı olarak Harry van Diest en doğru kişi olacaktır diye düşündüm. Televizyon programlarına katıldığı için birçok ziyaretçi çekecektir. İnsanlar bu tür şeylere duyarlıdırlar. O kadar da pahalı değilmiş, duyduğuma göre. 15.000 Frank kadarmış. Gent Şiir Merkezi veya Flaman Kültür Hayatı Müzesi veya PEN Kulübü'nden önce davranmış olacağız, çünkü start takozlarında hazır bekliyorlardır."

"Cesedimi çiğnersin" dedim.

"Sadece bir fikirdi, sayın müdürüm."

"Başka birşey var mıydı, Rogiers?"

"Yardımcı olacağımı sanmıştım, sayın müdürüm." Fotoğraflarını toplayıp nefret dolu bakışlarla odayı terk etti.

Hemen Harry van Diest'i aramış olmalıydı ki yarım saat sonra Harry aradı. "Çok kötü. Kimin aklına gelirdi? Her ne kadar bazı şeylerden haberimiz var idiyse de tabii. Christiane allak bullak olmuştu. Ee, Kültür Merkezin ne yapacak? Bir sanatçıya saygı toplantısı düzenlersiniz umarım? Biliyorsun André, bana ihtiyacın olursa... ASUR'un yaşayan bütün sanatçılarını bir kez daha bir araya getirmeyi başarabileceğimizi bir düşün. Hoorne bile hemen pes etmez, katılmak zorunda kalırdı. Şey, bunlar bir yana seninle acilen görüşmem gerek, çünkü bildiğin gibi anılarım yayınlanmak üzere. Bernard'dan çok bahsetmedim ancak Paris'teki zamanımıza dair dikkate değer ayrıntılar aktarabilirsen... Son bölümü Sam Beckett'le ilişkilerime ayırdım. Beckett'in bana gönderdiği birkaç orijinal mektuplarıyla birlikte. Nobel Ödülü aldıktan sonra bana gönderdiği mektubunun tıpkıbasımını yayınlamayı düşünüyorum. Her ne kadar Sam'ın kargacık burgacık el yazısı tıpkıbasımda pek birşey vermeyecek olsa da. Bernard'a dönecek olursak... Bernard'ı önemsiz bulduğumdan değil, kesinlikle, ancak örneğin Hoorne ile kıyaslanacak olursa..."

Ahizeyi yerine koydum. Derin bir nefes aldım. Çalışma masamın üzerindeki ajandanın sayfalarını çevirdim. Yarın değil öbür gün: Jan Decorte topluluğunun ***Bir Kış Masalı***. Gelecek hafta: saat on birde prenses Paola, çiçek geçidi için. Sonra valinin on sekiz yaşındaki kuzini Myriam de Loof'un keman resitali.

Sık sık yaptığım gibi uzun yıllar sonra Bernard'ın yüzünü ve şeklini gözümde canlandırmaya çalıştım tekrar. Arada bir ***Tijdschrift voor de Boekhandel***'de fotoğrafını gördüğüm olmuştu. Yirmi yedi yaşındaki Bernard'ın hep o aynı eski fotoğrafları. Röportaj vermez, televizyona çıkmak istemezdi hiç. Şişmanlamış mıydı acaba; kel, şaşı, artroz mu olmuştu? Lupus mu olmuştu? Fotoğraf, Paris'teki halini gösteriyordu; açık gri gözlü ve kadınlar, erkekler ve hayvanlar için hazırolda bekleyen ve kuşkuyla sırıtan keskin bir yüz. Gülümsemesini, flört eden bakışlardan üstün ve mesafeli bakışlara kadar geniş bir yelpazeye yayabiliyordu. Fotoğrafta yakıcı bir güneşe bakıyor gibiydi. Yüzünün sol yarısında siyah noktalar belirmişti.
Eski ünlülerden kimlerin cenazeye katılacaklarını merak ediyordum. En başta, Batı Flaman Edebiyatçılar Derneği Genel Sekreteri, Beckett uzmanı ve ASUR'da tarihçi Harry van Diest. Sonra Bernard'ın Paris'teki can dostu Floris; gevezelik ederek ve sallanarak gelecektir, valiumun yoğun etkisine rağmen. Sakalında beyaz kıvırcıklarla Hoorne de gelir miydi? (19 Temmuz 1925 Dentergem doğumlu Armin-Jan van der Hoornen). İki ressam arkadaş; geri zekalı Friso Buyl ve ASUR ekibinden yaltakçı Rob Lievens. Ödüle doymayan ressamlar, halen bir ASUR retrospektifinin sergilendiği Los Angeles'ten geleceklerdi belki. Bernard, rahmetli Bernard bir zamanlar iki ressamın renkli ahşap oymacılığıyla resimledikleri, kendi şiirlerinden oluşan biçimsiz broşürler bastırmıştı. Aracılar resimleri yırtıyorlar, çerçeveletiyorlar ve tanesi 15.000 civarı Franktan satıyorlardı.

Bu mezarlıklardan bıkmıştım artık. Son bir kez belki. Tabii. Eski arkadaşları, suç ortakları arasında, fonda yosun ve çam iğneleriyle kaplı zafer taklarıyla yarı çıplak mavi renkli tanrıçalar; içinde Bernard'ın

bulunduğu, ıslak, toprak sarısı kil tabakası üzerinde istikrarsızca, hafif yan yatmış şekilde, cenaze firmasının banka güvenlik görevlileri gibi üniformalı çalışanlarının çizmeleriyle ve en büyük suç ortağımız Sabine'nin zarifçe sıçramış çamurlu bacaklarıyla yuvarlanması engellenen tabutu getiriyorum gözlerinin önüne.

Sabine siyah, saten bir takım giyinmiş, Schiaparelli'den bir krep takınmış; burnuma parfüm kokusu geliyor, Shocking'den, doğal olarak.

Yağmur damlaları donuyor.

Ben de, doğal olarak, o suçlu yas tutanlar resimli bilmecesinde, katillerden oluşan sırılsıklam resimde yerimi alıyorum. Tabutun solunda mıydım? Sağında mı yoksa? Bir kovboy filminde haklı intikamcılar sağdan gelirler hep. Ipıslak bir fötr şapka takıyorum, çünkü son yıllarda saçım dehşet verici bir hızla dökülmeye başladı.

Sabine'nin yanında duruyordum; pudrası ve terinin kokusu geliyor burnuma. Yüzü, yapma bir şekilde kaygan. Yeni yüz gerdirmiş gibi görünüyor.

Bernard birinde Mabillon'da, aynı gün yazdığı bir şiirini okumuştu. Sabine içindi, tabii. 'Kadınım petek kokuyor, kraterinin balı.' Hoorne çıkışmıştı: "Bernard, lütfen. Bazen Bertus Aafjes'ten daha yavan oluyorsun." Hoorne şövalyesi Bernard kıpkırmızı kesiliyor ve başını eğiyordu.

Nasıl ölmüştü? Otel odasında mı yatıyordu şimdi? Beynine kurşun mu sıkmıştı? Yoksa bir hizmetçi kız, gümüş kaplı bir tepsi üzerinde getirdiği kahvaltıyla yumuşak bir ölüm uykusunda mı bulmuştu onu? En iyisiydi.

Üçlü takımımın içine sıkıştırdığım domuz yağı kütlemin ağırlığı altında inleyen Charles Eames koltuğuma çöküyorum. Açık dükkanlardan gelen, bağıran kalabalıkların, klakson çalan araçların tiz sinyallerinden duygulanmış bir şekilde Boulevard Saint-Germain'da Bernard'la yürüyoruz tekrar.

Heyecanlı, akılları bir karış havada, sırık gibi adamlarız. Parisliler, varoluşçu şeytana tapınma ayinlerine katılmak için kentlerine akan tuhaf yabancılara alışık olsalar da, utanmaz ibneler gibi boyadığım platin boyalı saçıma bakıyorlar.

O zamanlar Gent'te kovboylarla boyacı olarak çalışıyordum. Ben kendim kovboy değilim, buna izin vermezler, ben onlar için şimdilik idare edilen bir yabancı olarak kalacağım. Neden mi boyacı çırağı oldum? Bunu kovboylar sormayacaklardır, onların derdi kendilerine yeter. Bilmek istedikleri tek şey; yeni kişinin varlıklı bir aileden kovulmuş olduğu ve o kadar dibe vurmuş olduğuydu ki reçelli bir parça ekmek ve başını sokacağı bir yer için beyaz, çiziksiz, nasırsız, sakar ellerini çalışıp kirletmesi gerektiğiydi.

"Sizi küçük düşürmek istemem" dedi Madam Jeannot, Mistinguett'in tezgahının arkasından "Ama André, sen ***fils-à-papa***'sın ve ***fils-à-papa*** kalacaksın." Kovboylar da onayladılar, sabah saat yediye çeyrek kala ilk biralarını ağızlarına götürürken. Bieke, Bieke'm benim, ***fils-à-papa*** ne demek bilmiyordu, bunu itiraf etmeye cesaret edemiyordu, kucağıma sokulup "Kendini aptal yerine koydurtma, tatlım, o kovboylar ağızlarını sulandırırlar ancak" dedi.

"Ve ateş açarlar!" diye seslendiler kovboylar.

Güneş, Gent'te nemli bir ateşle açar, kanallar buharlaşır, zehirli buhar gözleri buğulandırır. "Bronşitler için kötü, kamışlar için iyi" diyor kovboylar. Fırçamı sentetik tinerle temizlerken sıcak havanın kamış için neden iyi oldugunu aldırmazca sormak istedim ancak bu, en fazla alaycı lakırdıya neden olacaktı; benim ağzım henüz fazla süt kokuyordu.

Köşede, yan sokakta, Gotik harflerle MISTINGUETT ve sararmış kartonda 'Bayan garson aranıyor' yazılı pembe levha seviyesinde denetçimizin sarsak DKW'sinin tıkırtısı duruyor. Kovboylar anında tavır değiştiriyorlar ve daha bir özenle işlerinin üzerine eğiliyorlar. Ben denetçi Wringer'den[1] -isim dediğin nedir ki- korkmam ancak beni geriyor. Gergin bir şekilde fırçamı boya kutusuna daldırıyorum, kremalı boyayı binanın cephesine fırlatıyorum, tulumuma sıçrıyor boya. Yanımda kovboylardan biri metal bir fırçayla inatla ön kapının eşiğini temizliyor, diğeriyse kurtuluş savaşında bina cephesine saplanmış mitralyöz kurşunlarının deliklerini dolduruyor.

[1] Merdane (ç.n.)

Comptine Kontu, henüz yeni kayıp primi alabilmiş belediyeden. Anlatılana göre Kanadalı askerler, evde bulunan antika bir herif, bir hizmetçi, ikinci katta beyaz bir masa örtüsünü çırptığında kurşun yağmuruna tutmuşlar binayı. Antika herif hâlâ hayatta, bize doğrudan hitap etmez, nakışlı perdenin arkasından bizi gözetler.

Comptine Kontunu, otuz iki yüksek pencereli cephenin sahibini görme şansına nail olamadık henüz.

"Nerededir, o tembel teneke?"

Ben yanıtlıyorum: "Brüksel'de senatoda kestiriyor. Veya Kouter'deki Club Saint-Sebastien'de vist oynuyor, veya yelkenlisiyle Akdeniz'de seyrediyor, veya Avenue Louise'deki dairesinde hizmetçileri gıdıklıyor, veya Dikkegem'deki şatosunda vizon kürkü yetiştiriyor."

"Saçmalamayı bırak" diyor kovboylar somurtarak.

"İşine bak. Terebentini uzat, orada."

Kovboylar, bir keresinde kontesin göründüğünü ileri sürüyorlar. Aniden, rüzgâr perdeyi savurduğunda. Antika herifin sunduğu köfteli domates çorbasının tadına bakıyormuş. Kovboylardan büyük olanını, komünist olduğu için Rooie isminin daha uygun görüneceği çilli yüzlü Blauwe'yi gördüğünde apaçık kalan aşırı beyaz takma dişleri görünmüş. Çok kısa bir an, Blauwe'ye yoğun bir hüzünle bakmıştı.

"Kadın yas tutuyor" dedi Blauwe.

"André o karıya moral vermeli" dedi kovboylar. "Zevkine göre biri. Hadi André, senin de dikili bir fidanın olur, vatandaşı birkaç hafta mutlu etmiş olursun. Altmış dokuz da olur; üstüne iyi para bile verebilir."

Kekeledim: "Önümüzdeki günlerde, göreceksiniz."

Kovboylar, kıkır kıkır güldüler.

"Önümüzdeki günlerde" dediler, çiğ, yerici sesleriyle Madam Jeannot, Della ve Bieke'ye bakarak. "Üzerine binecek bizim André ve Racing meydanından duyulacak kontesin inlemesi."

Madam Jeannot kaygılanmıştı. "Başına bela açıyorsun, André. O büyük insanlara bulaşmasan iyi edersin."

"Bunda utanılacak ne varmış?" dedim, elimde birayla.

"Bir kontes hakkında böyle konuşmak utandırmıyor mu seni?" dedi Bieke, burnumu öperek ve hafifçe ısırarak. Nefesi, hayret verici bir şekilde temizdi, Coupe Spéciale olarak birkaç damla nane pekmezli beyaz şarap içiyordu.

Sokak köşesindeki duvardan Wringer göründü. Birkaç yeri en azından; gözlerinden biri, kaşlarından biri, sağ şakağı ve tuğlayı sıkıca tutan üç parmağı. Çıkardığımız işleri denetliyordu.

Hemen merdiveni tırmandım. Çatı oluğuna çıkıp kiremitlerin üzerine kapandım. Daha tehlikeli olduğu kabul edildiğinden çatıda çalışana saatte beş Frank daha fazla ücret veriyorlar. Rahatça çeyrek saat kestirebilir, Gent'in çatılarını seyredebilir, eğer Sint-Baafs katedralinin kulesinde duaya oturuyorsa, Gent piskoposunu bile seçebilirsin. Çatıda çalıştığında ayrıca her on dakikada bir, tuvalete gitmek veya bir çaput, ıspatula veya terebentin almaya gitmek için aşırı dikkatli adımlarla merdiveni inip çıkabiliyorsun. Sırt üzeri uzanıyorum; bulut parçacıkları, güvercinler, Mistinguett'ten gelen radyo sessi, tuhaf, kızlar öğleleri kestirirler. Beklenmedik, özel bir müşteri mi gelmişti yoksa?

Çatı oluğundan gözetliyorum. Wringer talimatlar veriyor. Bacaklarının arasında, ayak bileklerine yaslanan, onu gelecek yıl hukuk mezunu yapacak kursların bulunduğu evrak çantası duruyor. Beklendiği gibi ellerini ovuşturuyor, suyunu sıkıyor; papaz okulunda aldığı eğitimden kalma bir alışkanlık. Bedava veya neredeyse bedava eğitimini tamamladığında, bir çocuk bile öngörebilirdi, meslek aşkını kaybedivermişti birden. Ben de aynı eğitimi alabilirdim, Annemin en çok istediği şeydi.

Blauwe, oradan uzaklaşan Wringer'e bakıyordu. Yalaka herif. Kovboylar soluğu hemen Mistinguett'te alıyorlar, ikinci ve son kez. Çoğu kez birer bira alıyorlar. Birkaç parti de yirmibir oynuyorlar. Adam Jeannot kovboyların saat altıdan sonra işletmesini ziyaret etmelerini tercih etmiyor, çünkü o saatten sonra başka müşteriler geliyor. Hayır diyor, ona çıkışan Blauwe'ye, daha kaliteli müşteriler değil, ***başka*** müşteriler. Ancak Blauwe bunu bir aşağılama olarak görmeye devam ediyor. "Kapitalizm içten içe bozmuş onu. Bunu

özellikle onunla düzüştüğünde hissediyorsun. Sen meşgulken onun kendi kazancını düşündüğünü hissediyorsun, gerçekten, ciddiyim, pelitim bunu hissediyor."

Madam Jeannot'la sikişmeyi aklıma bile getirmek istemiyorum. Bana hasta olan Bieke'yle bile düşünemiyorum. Geçen yıl kışlada kalan askerlerin anlattıkları geldi aklıma; acımasızca içeri yerleştirilen demir bir çubuktan bahsetmişlerdi, sıyırıp temizleyen, kancalı bir şemsiyecik.

Madam Jeannot biz girince radyonun sesini kısıyor.

"Evet Madam Jeannot, siz ne düşünüyorsunuz? Hızlı bir partiye ne dersiniz?"

İskambil oynamayı sever, Madam Jeannot. Ancak bugün, sakinleşmek ve uyanık kalmak için aldığı haplardan kafasını oyuna veremiyor. Hapları bir müşterisinden, doktor Minnaert'tan alıyor; fazla alkolle karıştırmadıkça, fazla çikolata veya yumurta yemedikçe ve yanında iki litre su içtikçe yeterli etkiyi gösteriyormuş. "Şarabıma su katıyorum[2]" diyor Madam Jeannot hüzünlü bir tonda. Arada bir, Fransız şansonlarından bir şeyler mırıldanıyor.

Yarın değil öbür gün kontun pencerelerine başlayacağız, o zaman cephe; asil, saten griye boyanmış ve yüksek pencereleri açılmış ve sırlarını -kontes ve kızını- ele vermiş olacak.

Perdenin arkasında kızları, gölgesi, silueti.

"O biçim memeler." - "Annesi mi?" – "Hayır, kızı." – "Sonra?" – "Soutien-Georges'i[3] yokmuş." – "Yok muymuş, gerçekten? – "Yokmuş, Georges evde değilmiş." - "İyi görebildin mi?" – "Buradan görünüyor, tombul memeler." – "Tenis oynamaktan." – "Poposunu geriye, perdeye itmişti, Hadi, nerede kaldı termometre der gibi?" – "Peki yüzü nasıldı, yüzünü görebildin mi?" – "Ah André, oğlum; yüz, havluyla kapanır olur biter."

Akşam Elzegem'e, gündelikçi barakama gitmek için semt tramvayına biniyorum. Köy kasabından çorba alıyorum, sıcaktan birbirine yapışmış üç dilim salam veriyor yanına.

Evimin önündeki ıhlamur ağacının altında oturuyorum. Ayaklarımın ucunda, eskiden taze gübre yığınının bulunduğu yerde, insan boyu otlar yükseliyor. İneklerin uyuşuk böğürtüleri geliyor. Eşek arıları. Şikayet edecek bir durum yoktu. Daha kışın sobamın önündeki buz tutmuş yolun sinterini kazıyor, bakkaldan iki kutu kremalı peynir çalıyor, oburca tıkınıyor, çit boyunca kusuyordum; lejyoner birliğine kaydımı yaptırmak üzereydim.

Bir kahve koyup ***Dünyanın Harikaları***'nı okuyorum. Eflatun'un çalar saat görevi görebilecek bir su saati varmış. Nero, sarayına kırk metrelik bir asansör yaptırmış. Sonra soluk mavi sayfadaki eğri, ürkek karalamaları tekrar okuyorum. 'André, annen ve ben konuştuk, unutup affetmeliyiz, davranışlarının üzerine bir çizgi çekiyoruz. Bizi dile düşürmeyi bırakmaya söz verir, yemin edersen eve dönebilirsin. Bay Wetteren sana uygun bir iş bulur, diploman olmadığı için, her ne zamanında kadar seni uyarmış olduysak da. Annen bunu kabullendi. Baban. Hemen yaz, ona göre davranalım. Baban. Dul olduğunu söyleyen kadını bir daha görmek istemiyoruz. Onunla ilişkine son vereceksin. Biz, olanları unutacağız. Seçkin biri olarak hayatına devam et. Baban.'

Mühendis sevgilisinden ayrılan Iris dört hafta çiftçi kulübemde kaldı. Yatak odasındaki perdeleri satın alıp asmıştı. Birkaç kez iç çamaşırıyla fidanlıkta dans etti. Eşine benzediğimi düşünüyordu. Ayak tırnaklarımı kesti. Bir sabah da kayıplara karıştı. Mutfak masasında İngiliz sigaralarıyla dolup taşan kül tablasının altına beş yüz Frank konulmuştu. Bir de mektup vardı: 'Beni sevmiyorsun. Kimseyi sevmiyorsun. Bunu kaldıramam."

"Bunun için bir dakika bile uykundan olmayacaksındır herhalde" dedi kovboylar. "Gent'te kaç yarığın seni beklediğini düşün..."

"Kabul et, balkonları çok da birşey değildi."

"Jelatin gibi sallanan, az pismiş iki sarkık yumurta."

"İki raptiye."

---

[2] Bir Flaman deyimi: 'işi sulandırmak' (ç.n.)

[3] Soutien-gorge'den (sutyen) mülhem: 'göğüsleri destekleyen Georges' (ç.n.)

“Çocuğu rahat bırakın, onu anlıyorum” dedi Madam Jeannot ve ***Chagrin d’amour***’u söylemeye başladı.

Bieke, Coupe Spéciale’ini bir yudumda bitirdi, beni elimden tutup salona götürdü, kovboyların tezahüratı altında yardım elini uzattı. “Uzatma o kadar, tatlım.”

Boyacılar, kontun evinin boya kutularımız ve merdivenlerimizin bulunduğu garajıyla pencere çerçeveleri boyanacak odalarına girebiliyorlar sadece. Katrien, beyaz dantel yakalı siyah elbise giyinmiş cılız bir kız, yerde, yuvarlanmış halının yanına serili gazeteleri işaret ediyor.

“Buraya kadar gelebilirsiniz. İleriye geçemezsiniz.”

“Kim diyor?”

“Ben diyorum.”

“Sizi köşeye kıstıracağımdan mı korkuyorsunuz?”

“Pencere eşiğine oturabilirsiniz ancak pis ellerinizi duvarlara süremezsiniz. Ayrıca sizi ayakkabılarınızla görmeyeceğim. Birşey dökerseniz hemen sileceksiniz. Beni acemi sandınız galiba.”

Yüzündeki kaygılı ifade birden, altına kovboyların çabucak bir merdiven uzattıkları pencereye gönderilen çocuksu bir gülümsemeye dönüşüyor, adi kafaları pencere eşiğinin hemen üzerinde görünüyor. Kovboylar, onu akşam önce sinemaya, sonra da Metro gece kulübüne davet ediyorlar.

“Siz aklınızı mı kaçırdınız?” diye kıkırdıyor.

“Evet, biraz fazla kaçırdım” diyor kovboylardan biri hazırcevaplıkla.

Katrien kahkaha atıyor.

“Katrien” diyor odaya giren antika herif. Dile getirilmeyen emre hemen itaat ediyor, başını çevirerek yanımdan geçiyor. Antika herif, kapı direğine yaslanmış çeyrek saat boyunca pencere çerçevesini boyayışımı seyrediyor. Sonra kayboluyor ancak varlığını, köşeleri hâlâ açık renkli ve küflenmiş pembe saten renkli duvarların, çiçekli şintz kaplamalı koltukların, yaldızlı aslan pençeli komodinin bulunduğu odada hâlâ hissediyorum.

Siyah giyinmiş çok yaşlı bir kadın ayaklarını sürüyerek odaya giriyor, neredeyse kör çünkü pas lekeli elleriyle yuvarlak mermer sehpaları yokluyor. Bir Bergère’in kollarından destek alarak oturuyor, çerçevesiz bir gözlük çıkarıyor, uzun, eğri burnunun üzerine kondurup bir İngiliz gazetesine bakıyor. Başlığı okuyabiliyorum: ***Nautilus launched. First atomic submarine***. İki kez yelleniyor ve başını kaldırmadan soruyor: “Nasılsın iyi misin, yavrum?”

“Olduğu kadar, Madam” diyorum, bir kovboy gibi boğuk sesli, terslenmiş bir şekilde.

“Yanmıyor musunuz?”

(Birazdan Mistinguett’te: ‘Madam kontes, ne kadar yandığımı gelip hissetmek ister misiniz bir gün?’)

Anında alnımdan, koltuk altlarımdan terler boşanıyor. O kadar sıcak olmadığını söylüyorum, tam o an İngiliz gazetesini katladığı için duymuyor.

“Eviniz çok güzel, Madam” diyorum kısa bir aradan sonra, katedralde bir köylü çocuğu gibi.

“Öyle mi?”

Başımla onaylıyorum. Boyuyorum. Arada bir boya kutum tehlikeli bir şekilde sallanıyor. Güneş, yakıyor.

“Theo” diyor, sesini yükseltmeden, henüz kabına sığmaz ve bozulmamış olduğu Fransız ihtilali zamanında, beklenmedik bir an ona tecavüz etmek isteyen bir Theo hakkında bir hikayeye başlamak istiyormuş gibi.

Theo, antika herif, kulak misafiri, kapı aralığında bekliyor.

“Theo, öğleden kalma limon tortu var mı hâlâ? Çocuk bir parça limon tortu ister elbet.”

“Yok hayır, teşekkür ederim Madam” diye sesleniyorum perişan bir halde. “Ben limon taraftarı değilim pek.”

“Sanırım delikanlı bir bira tercih ederler” diyor Theo, ağır bir Gent aksanıyla. O uyuşuk küçültme ekleri; bir karşılığı, bir intikamı, o küçümseyici kafasına boyayı yemeyi hak ediyor.

“Ah, nasıl oldu da düşünemedim, aklım nerede? Doğal olarak. Theo, çabuk ol bakayım.”

Ben de çabuk oluyorum, pencereler bugün bitmeyecek, Wringer küfredecek.

“Boyacılık okulundan yeni mezun oldunuz galiba?”

“Firmamızın itibarını yüksek tutmak gerekiyor. “Bir yıl” diye yalan söylüyorum. “Bir yıl iki ay.”

Antika herifin getirdiği bira, Pale-Ale. “Sağlığınıza, Madam” diyorum, bir kır kafesindeymişiz gibi.

“Bir piyanistin elleri var sizde” diyor yaşlı hanımefendi, güneşte ortaya çıkan yüzlerce kırışığıyla. Boyalı ellerimi önüme uzatıyorum. “Önemli olan genişliği, öyle değil mi? Bunu kim yaptı, biliyor musunuz?” Yanındaki yuvarlak mermer sehpada duran kırmızı-kahverengi porselen üzerindeki çentme kuşu gösteriyor. “Torun kızım, uğraş olarak yapıyor ancak daha şimdiden üç tane sattı. Eşe dosta. Bir kuğuyu canlandırıyormuş, ancak modern tarzda. Akademide böyle öğretiyorlarmış.”

“Ya, sanat mı okudu demek?”

“Okuyor hâlâ. Akademi üçüncü sınıf.”

Figür kalkık burunlu, karnı burnunda bir ördeğe benziyor.

“Kuğu, aile armamızda var. Aynı zamanda imparatoriçe Joséphine’in de favori kuşuydu. Annen baban sağlar mı?”

“Eh... oldukça.”

“Sağlıkları yerinde mi?

“Annem böbreklerinden rahatsız.”

“Böbrek taşı olmasın yeter ki” diyor, sayfayı çevirerek. Okuyorum: ***Inflation a grand illusion, government totals up its data***.

“Özellikle porto içmemeli. Annenize bunu güvenilir bir kaynaktan öğrendiğimi söyleyin, ***kesinlikle*** porto içmesin. Çünkü böbrek taşı yerinden oynar ve anneniz yatağında döndüğünde taş idrar kesesine girer ve böbrek havuzcuğunun drenajı bloke edilir.”

“Nineniz, Birinci Dünya Savaşında cephede ***hemşireydi***” diyor hafif Gent aksanlı boğuk genç kız sesiyle ve pembe saten renkli duvarda açılmış çerçevesiz kapıdan kareli İskoç etekli ve yakasız, siyah, geniş kazaklı, sapsarışın bir kız giriyor içeri.

“Sabine, çocuğun annesinin renal koliği var, sen bunun ne kadar acı verici birşey olduğunu unuttun.”

Kız, bir gondola şeklinde, içe bombeli bir sandalyeye bırakıyor kendini, ben biçimsiz boyalı ayakkabılarımın yanında durmuş sarkık pis tulumumla pencereye bakıyorum.

“İç mekanımızı beğenmiş” diyor yaşlı hanımefendi onaylayıcı bir edayla.

“İç mekanımızı mı? İç mekanlara mı ilgi duyuyorsunuz?”

“Evet. Evet. Genelde” diyorum, içinde dizleri üst üste atılı, tozlu kareli kumaşa bakarak.

“Aşağıda, Empire dekorasyonlu bir odamız var, ancak çoktan görmüş olmalısınız.”

“Hayır, henüz görmedim.”

“Theo” diyor yaşlı hanımefendi, yine sesini yükseltmeden.

“Theo, çayın yanına petitfours almaya gitti” diyor kız ve kalkmak istiyor ancak ter içinde, dudaklarım birbirine yapışmış, oturmasını söylüyorum, kendini tekrar sandalyeye bırakıyor, dolu, aç, ıslak ağzına içi boş bir sigara ağızlığı sokuyor, güzel, düz burnundan üst dudağına gümüş bir ter damlası süzülüyor.

Yaşlı hanımefendi eliyle işaret ediyor. “Oradaki ***causeuse*** bizzat Malmaison’den. Orada kim oturdu, biliyor musunuz?”

Fırçamı boya kutusunun kenarına bırakıp hanımefendilere bakıyorum. Bir zafer edasıyla proleter maskemi çıkarıp yanıtlıyorum: “Fransız kralı XVIII. Louis, Gent’e kaçtığında.”

“Yanlış” diye gaklıyor yaşlı, yarı kör hanımefendi, ve kız gülümsüyor, hem kışkırtıcı hem araştırıcı bir edayla. “Brahms.”

Tekrar kovboy rolüme dönüp soğuk şakalar yapmak istiyorum. “Şimdi gel kulağımdan öp.’ Ancak sesimdeki saygıyı atamıyorum: “Johannes Brahms mı?”

(Bir dinozor: ***Dünya Harikaları***’ndan. Elzegem’de akşamları radyoda çalan kuartetleri.)